

॥ શ્રીપાંત્રીશ વોલનો થોકમો પ્રારંભ. ॥

૧ પહેલે વોલે નરકગતિ, તિર્યંચગતિ, મનુષ્યગતિ
અને દેવતાનીગતિ એ ચાર ગતિ જાણવી ॥

૨ બીજે વોલે એકેન્દ્રિય જાનિ, બેન્દ્રિય જાતિ,
ત્રેન્દ્રિય જાતિ, ચૌરિન્દ્રિય જાનિ અને પંચેન્દ્રિય જાતિ
એ પાચ જાતિ જાણવી ॥

૩ ત્રીજે વોલે પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેજકાય, વાયુ
કાય, વનસ્પતિકાય અને ત્રસકાય એ ઠકાય જાણવી ॥

૪ ચોથે વોલે શ્રોત્રેન્દ્રિય, ચક્ષુરિન્દ્રિય, ઘાણેન્દ્રિય,
રસેન્દ્રિય, અને સ્પર્શેન્દ્રિય એ પાચ ઇન્દ્રિય જાણવી ॥

૫ પાંચમે વોલે આહાર પર્યાપ્તિ, શરીર પર્યાપ્તિ,
ઇન્દ્રિય પર્યાપ્તિ, શ્વાસોદ્વાસ પર્યાપ્તિ, જ્ઞાપા પર્યાપ્તિ અને
મનઃ પર્યાપ્તિ એ ઠ પર્યાપ્તિ જાણવી ॥

૬ ઠઠે વોલે પાંચ ઇન્દ્રિય તથા મનબલ, વચનબલ
અને કાયબલ એ ત્રણ બલ એવં આઠ અને નવમો શ્વા
સોદ્વાસ તથા દશમું આયુ એ દશ પ્રાણ જાણવા ॥

૭ સાતમે વોલે ઔદારિક શરીર, વૈક્રિય શરીર, આહારક શરીર, તેજસ શરીર અને કાર્મણ શરીર એ પાંચ શરીર જાણવા ॥

૮ આઠમે વોલે સત્યમનોયોગ, અસત્ય મનોયોગ, મિશ્ર મનોયોગ, અને ધ્યવહાર મનોયોગ એ મનના ચાર યોગ તથા સત્ય વચનયોગ, અસત્ય વચનયોગ, મિશ્ર વચનયોગ અને ધ્યવહાર વચનયોગ એ ચાર વચનના યોગ તથા ઔદારિક કાયયોગ, ઔદારિક મિશ્ર કાયયોગ, વૈક્રિય કાયયોગ વૈક્રિયમિશ્ર કાયયોગ, આહારક કાયયોગ, આહારક મિશ્ર કાયયોગ અને કાર્મણ કાયયોગ એ સાત કાયના યોગ એવ સર્વમલી પંદર યોગ જાણવા ॥

૯ નવમે વોલે મતિજ્ઞાન, શ્રુતજ્ઞાન, અવધિજ્ઞાન, મન પર્યવજ્ઞાન અને કેવલજ્ઞાન એવ પાંચજ્ઞાન તથા મતિઅજ્ઞાન, શ્રુતઅજ્ઞાન અને વિજ્ઞંગજ્ઞાન એવ ત્રણ અજ્ઞાન તથા ચક્રુદર્શન, અચક્રુદર્શન, અવધિદર્શન અને કેવલદર્શન એવ ચાર દર્શન મલી બાર ઉપયોગ ॥

૧૦ દશમે વોલે જ્ઞાનાવરણીય કર્મ, દર્શનાવરણીય કર્મ, વેદનીય કર્મ, મોહનીય કર્મ, આયુકર્મ, નામકર્મ, ગોત્રકર્મ અને અતરાય કર્મ એ આઠ કર્મ ॥

૧૧ અગીઆરમે વોલે મિથ્યાત્વ ગુણઠાણુ શાર્શ્વા
 દન ગુણઠાણુ મિશ્ર ગુણઠાણુ, અવચ્ચિસ્યકૂટ્ટિ ગુ
 ણઠાણુ, દશવિરતિ ગુણઠાણુ પ્રમત્ત ગુણઠાણુ, અપ્રમ
 ત્ત ગુણઠાણુ નિવૃત્તિવાદર ગુણઠાણુ, અનિવૃત્તિવાદર
 ગુણઠાણુ, સૂક્ષ્મસંપરાય ગુણઠાણુ, ઉપશાતમોહ ગુણ-
 ઠાણુ, ક્ષીણમોહ ગુણઠાણુ, સયોગીકેવલી ગુણઠાણુ,
 અને અયોગીકેવલી ગુણઠાણુ એવ ચોદ ગુણઠાણા ॥

૧૨ ચારમે વોલે જીવ શબ્દ, અજીવ શબ્દ અને
 મિશ્રશબ્દ એ ત્રણ વિષય શ્રોત્રેન્દ્રિયના ઠે તથા કાલો,
 નીલો, પીલો, રાતો અને ધોલો એ પાંચ વિષય ચક્ષુરિં
 દ્રિયના ઠે તથા સુરજિગધ અને દુર્જિગધ એ બે વિષય
 ગ્રાણેન્દ્રિયના ઠે તથા કમ્બો, કપાયલો, છાટો, મીઠો
 અને તીલો એ પાંચ વિષય રસેન્દ્રિયના ઠે તથા સુવા-
 લો, ઘરઘરો, હલ્લો, જારે, શીત, ગુણ, લૂલો અને
 ચોપન્યો એ આઠ વિષય સ્પર્શેન્દ્રિયના ઠે એવં સર્વ મલી
 પાંચે ઇન્દ્રિયના ત્રેવીશ વિષય જાણવા ॥

૧૩ ચેરમે વોલે જીવને અજીવ કરી આણે તે
 મિથ્યાત્વ, અજીવને જીવ કરી જાણે તે મિથ્યાત્વ,
 ધર્મને અધર્મ કરી જાણે તે મિથ્યાત્વ, અધર્મને ધર્મ
 કરી જાણે તે મિથ્યાત્વ, સાધુને અસાધુ કરી સદહે

તે મિથ્યાત્વ, અસાધુને સાધુ કરી સદહે તે મિથ્યાત્વ
 સવરજ્ઞાવ સેવન રૂપ મોક્ષમાર્ગ તેને ગુન્માર્ગ કરી
 સદહે તે મિથ્યાત્વ, વિપયાદિ સેવનરૂપ ગુન્માર્ગ તે
 મોક્ષમાર્ગ કરી સદહે તે મિથ્યાત્વ, વાયરો ।
 રૂપી પદાર્થને અરૂપી કરી સદહે તે મિથ્યાત્વ, મોક્ષ
 દિક અરૂપી પદાર્થને રૂપી કરી સદહે તે મિથ્યાત્વ
 દશ પ્રકારના મિથ્યાત્વ જાણવા ॥

૧૪ ચૌદમે વોલે નવ તત્ત્વના જાણપણા વિષે
 ઇકશોને પંચર વોલ ધારણા તે કહે છે

॥પ્રથમ જીવ તત્ત્વના ચૌદ વોલ કહેઠે એક સૂક્ષ્મ
 એકેદ્રિય, બીજા વાદર એકેદ્રિય, ત્રીજા બેદ્રિય, ચોથા
 ત્રેદ્રિય, પાંચમા ચતુરિદ્રિય, ઠઠા અસન્નિ પંચેદ્રિય
 અને સાતમા સન્નિ પંચેદ્રિય, એ સાત જાતિના જીવ છે
 તેને એક પર્યાંતા અને બીજા અપર્યાંતા એમ બે બે જેવે
 કરતા ચૌદ જેવે જીવના થાય છે ॥

॥બીજા અજીવતત્ત્વના ચૌદ વોલ કહેઠે ધર્માસ્તિ
 કાયનો સ્વધ, દેશ અને પ્રદેશ એ ત્રણ જેવે તથા અધર્માસ્તિ
 કાયનો સ્વધ, દેશ અને પ્રદેશ એ ત્રણ જેવે તથા આકાશ
 શાસ્તિકાયનો સ્વધ, દેશ અને પ્રદેશ એ ત્રણ જેવે અને
 કાલદ્રવ્યનો એક જ જેવે એવે દશ જેવે અરૂપી અજીવના

પ્રયા તેની સાથે પુરુષના સ્વં, દેશ, પ્રદેશ અને પરમાણુ
 ૫ ચાર જેદરૂપી છે તે મેલવતા ચોદ જેદ થાય છે ॥

॥ પુણ્ય નવ પ્રકારે બંધાય છે તે નવ જેદ લલિયે
 ઠેયે અન્નપુણે, પાણપુણે, લેણપુણે, સેણપુણે, વઢપુણે,
 મનપુણે, વયપુણે, કાયપુણે અને નમસ્કાર પુણે એકનવ ॥

॥ પાપ અઢાર પ્રકારે બંધાય છે તે લલિયે ઠેયે.
 પ્રાણાતિપાત, મૃયાવાદ, અદત્તાદાન, મૈથુન, પરિગ્રહ,
 ક્રોધ, માન, માયા, લોભ, રાગ, ઈર્ષ, કલહ, અજ્યા
 ર્યાન. પૈશૂન્ય, રત્તિ અરતિ, પરપરિવાદ, માયા મૃયા
 વાદ, મિથ્યાત્વશબ્દ્ય એવં અઢાર જેદ થયા ॥

॥ આશ્રવ વીસ પ્રકારે કહે છે ૧ મિથ્યાત્વાશ્રવ, ૨
 અવતાશ્રવ, ૩ પ્રમાદાશ્રવ, ૪ કપાયાશ્રવ ૫ યોગાશ્ર
 વ, ૬ હિસા કરવી તે પ્રાણાતિપાતાશ્રવ, ૭ મૃયાવાદા
 શ્રવ, ૮ ચોરી કરવી તે અદત્તાદાનાશ્રવ, ૯ કુશીલા
 શ્રવ, ૧૦ પરિગ્રહ રાખવું તે પરિગ્રહાશ્રવ, શ્રોત્રેંદ્રિ
 યને મોકલી રાખે તે શ્રોત્રેંદ્રિયાશ્રવ, ૧૧ ચક્ષુરિંદ્રિ
 યને મોકલી રાખે તે ચક્ષુરિંદ્રિયાશ્રવ, ૧૨ ઘ્રાણેંદ્રિ
 યને મોકલી રાખે તે ઘ્રાણેંદ્રિયાશ્રવ, ૧૩ રસેંદ્રિ
 યને મોકલી રાખે તે રસેંદ્રિયાશ્રવ, ૧૪ સ્પર્શેંદ્રિયને
 મોકલી રાખે તે સ્પર્શેંદ્રિયાશ્રવ, તેમજ મનાદિક

(६)

एने मोकला राखे ते १६ मनाश्रव, १७ वचनाश्रव,
अने १८ कायाश्रव, १९ जमोपकरणलेवा मूकवानी
अजयणा करे ते जमोपकरणाश्रव, २० सुचिकुसंग
सेवनकरे ते कुसंगाश्रव एव वीश जेद थया ॥

॥ संवरना वीश जेद कहेठे १ समकीत सवर,
२ व्रतपक्षकाण सवर, ३ अप्रमाद संवर, ४ अकपाय
संवर, ५ अयोग संवर, ६ प्राणातिपात सवर, ७ मृ
पावाद न बोले ते सवर, ८ अदत्त न लोये ते सवर,
९ मैथुन न सेवे ते सवर, १० परिग्रह न राखे ते सवर,
११ श्रोत्रेंद्रियने वश करे ते सवर, १२ चक्षुरिंद्रियने
वश करे ते सवर, १३ घ्राणेंद्रियने वश करे ते सवर,
१४ स्पर्शेंद्रियने वश करे ते सवर, १५ मन वश करे
ते मन सवर, १६ वचन वश करे ते वचन संवर, १७
काय वश करे ते काय सवर, १८ जमोपकरणनी अ
जयणा न करे ते सवर, २० सुचि कुसंग न सेवे ते
संवर ॥

॥ निर्झाराना वार जेद कहे ठे, १ अनशन तप,
२ ऊणोदरी तप, ३ वृत्तिसंक्षेप तप, ४ रसत्याग तप,
५ कायक्लेश तप, ६ सखीनता तप, ७ प्रायश्चित

તપ, ૮ વિનય તપ, ૯ વ્યાવૃત્ત તપ, ૧૦ સજ્જાય તપ,
૧૧ ધ્યાન તપ, ૧૨ કાયોત્સર્ગ તપ, એવ વાર ॥

॥ વંધ તત્ત્વના ચાર જેદ કહે છે પ્રકૃતિ વંધ, સ્થિ
તિ વંધ, અનુજાગ વધ અને પ્રદેશ વંધ એવ ચાર થયા ॥

॥ મોઠુ તત્ત્વના ચાર જેદ કહે છે. એક જ્ઞાન, બીજો
દર્શન, ત્રીજો ચારિત્ર અને ચોથો તપ એ નવ તત્ત્વના
જાણપણા આશ્રયો એકસોને પન્નર વોલ કહ્યા ॥

૧૫ પન્નરમે વોલે દ્રવ્યાત્મા, કપાયાત્મા, યોગાત્મા,
ઉપયોગાત્મા, જ્ઞાનાત્મા, દર્શનાત્મા, ચારિત્રાત્મા અને
વીર્યાત્મા એ આઠ પ્રકારના આત્મા કહ્યા છે ॥

૧૬ શોભન વોલે ૧ અસુરકુમાર, ૨ નાગકુમાર,
૩ સુવર્ણકુમાર, ૪ વિશુત્કૂમાર, ૫ અગ્નિકુમાર, ૬
દીપકુમાર, ૭ દિશાકુમાર, ૮ હૃદયકુમાર, ૯ સ્ત
નિતકુમાર, ૧૦ વાયુકુમાર એ દશ જુવનપતિના દશ
દમ્ભ તથા સાત નારકીનો એક દમ્ભ તથા પૃથ્વી
કાય, અપકાય, તેજકાય, વાહકાય અને વનસ્પતિ
કાય એ પાંચ આવરના પાંચ દમ્ભ તથા વેદિય, તેંદ્રિ
ય અને ચરિંદ્રિય એ ત્રણ વિરુલેંદ્રિયના ત્રણ દમ્ભ
એવં ઝંગળીશ થયા અને વીશમું તિર્યંચ પચેંદ્રિયનું,
એકવીશમું મનુષ્યનું, બાવીશમું વ્યતરિક દેવોનું, ત્રે

(८)

वीशमु ज्योतिषी देवोनुं अने चोवीशमुं वैमानिक
देवोनु एवं चोवीश द्रुक जाणवा ॥

१४ सत्तरमें बोले कृष्ण लेश्या नील लेश्या का
पोत लेश्या, तेजोलेश्या, पद्मलेश्या अने शुक्ल लेश्या
ए व लेश्या जाणवी ॥

१५ अठारमें बोले मिथ्यादृष्टि, सममिथ्या एट
खे मिथ्रदृष्टी अने समकोतदृष्टि ए व्रण दृष्टि जाणवी
१६ उगणीशमें बोले आर्त्तध्यान, रौद्रध्यान, धर्म
ध्यान अने शुक्लध्यान ए चार ध्यान जाणवा ॥

२० बीशमें बोले धर्मास्तिकायादि व डव्य ठे तेरे
त्रीश बोले उन्नयीये ते कहे ठे निहा प्रथम धर्मास्ति
काय डव्य ते डव्यथकी एक डव्य, क्षेत्र थकी चौदरा
ज लोक प्रमाण, फाज थकी आदि अंत रहित, जाव
थकी अरूपी, गुणथकी जीवपुरुजने चालवानु सहाय
आपनार, ए पाच बोले धर्मास्तिकायने उलखीये ॥

॥ अधर्मास्तिकाय पण डव्यथकी एक डव्य, क्षेत्र
थकी चौदराज लोक प्रमाण, कालथकी अनादि
अनंत, जावथकी अरूपी अने गुणथकी स्थिर रहेना
रने सहाय आपनार ए पाच बोले उलखीये ॥

आकाशास्तिकाय डव्यथकी एक डव्य, क्षेत्रथ

(ए)

की लोकालोक प्रमाण, काल थकी अनादि-अनंत, जावथकी, अरूपी अने गुणथकी अवकाश आपनार ए पाच बोले उलखीये ॥

॥ कालद्रव्य द्रव्यथकी एक द्रव्य, क्षेत्रथकी अढीछीप प्रमाण, कालथकी अनादि अनंत, जावथकी अरूपी, गुणथकी वर्तना लक्षण ए पाच बोले उलखीये

॥ पुज्जलास्तिकायद्रव्य. द्रव्यथकी अनंता द्रव्य, क्षेत्रथकी चौदराजलोक प्रमाण, कालथकी अनादि अनंत, जावथकी रूपी अने गुणथकी पूरण गहन, समण परण, विध्वंसण लक्षण, ए पाच बोले उलखीये ॥

॥ जीवास्तिकायद्रव्य द्रव्यथकी अनंता द्रव्य, क्षेत्रथकी चौदराजलोक प्रमाण कालथकी अनादि अनंत, जावथकी अरूपी अने गुणथकी चेतन गुण लक्षण, ए पाच बोले उलखीये एव सर्व मली त्रीश बोले थवा ॥

२१ एकवीशमे बोले एक जीवराशि अने बीजी अजीवराशि ए वे राशि जाणवी ॥

२२ बावीशमे बोले श्रावकना वारवत कहेठे तिहां पहेले व्रते, असजीवने हूणे नही अने स्थावर जीवनी मर्यादा करे, बीजे व्रते पाच मोटका जुठ बोले नही, त्रीजे व्रते मोटकी चोरी करे नही, चौथे व्रते परछी

નો ત્યાગ કરે અને પોતાની સ્ત્રીની મર્યાદા કરે, પાંચમે વ્રતે પરિગ્રહની મર્યાદા કરે, ઠાઠે વ્રતે દિશિની મર્યાદા કરે, સાતમે વ્રતે પન્નર કર્મ્માદાનની મર્યાદા કરે, આઠમે વ્રતે અનર્થ દંઢની મર્યાદા કરે, નવમે વ્રતે સામાયિક કરે, દશમે વ્રતે દેશાવકાશિક કરે, અગીઆરમે વ્રતે પોત્ત સહ ભપવાસ કરે, વારમે વ્રતે સાધુ મુનિરાજને સૂજતો શુદ્ધ આહાર પાણી આપે, ઇવ વાર વ્રત જાણવા ॥

૨૩ ટ્રેવીશમે વોલે સાધુના પાચ મહાવ્રત કહેવે. સાધુજી, મને વચને કાયાયે કરી કોઈ જોવને સર્વથા પ્રકારે પોતે હણે નહી, હણાવે નહી અને હણતાને રુઢું જાણે નહી તે પ્રથમ પ્રાણાતિપાત વિરમવ્રત જાણવું

॥ સાધુ મહારાજ, મને વચને કાયાયે કરી સર્વથા પ્રકારે પોતે જુઢું વોલે નહી, વીજાને જુઢું ઘોલ્લાવે નહી અને જુઢુ ઘોલતાને રુઢું જાણે નહી તે વીજુ મૃપાવાદ વિરમણ વ્રત જાણવું ॥

॥ સાધુજી મને વચને કાયાયે કરી સર્વથા પ્રકારે પોતે ચોરી કરે નહી, ઘીજા પાસે કરાવે નહી અને કરતા પ્રત્યે અનુમોદે નહી તે ત્રીજુ અદત્તાદાન વિરમણવ્રત જાણવું ॥

(૧૬)

॥ સાધુજી, મને વચને કાયાયે કરી સર્વથા પ્રકારે
મૈથુન પોતે કરે નહી, બીજા પાસે કરાવે નહી, અને
કરતાને રુઠું જાણે નહી તે ચોથું બ્રહ્મચર્યવ્રત ॥

॥ સાધુજી, મને વચને કાયાયે કરી સર્વથા પોતે
પરિગ્રહ રાખે નહી, બીજાને રાખાવે નહી, અને રાખતાને
રુઠું જાણે નહી તે પાંચમું પરિગ્રહ વિરમણ વ્રત ॥

॥ હવે એ પાંચ મહાવ્રતના જાંગા કહે છે ॥

॥ પહેલા પ્રાણાતિપાત વિરમણ વ્રતના જાંગા
અમ્બાણી થાય તે કહે છે.

એ પૃથ્વીકાયને હણે નહી, હણાવે નહી અને હણતાને
રુઠું જાણે નહી તેના મન, વચન અને કાયા એ
ત્રણ યોગે કરી નવ જાંગા થાય.

એ અપકાયને હણે નહી હણાવે નહી અને હણતાને
રુઠું જાણે નહી મન, વચન, કાયાયે કરી

એ તેજકાયને હણે નહી, હણાવે નહી અને હણતાને
રુઠું જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરો.

એ વાયુકાયને હણે નહી, હણાવે નહી અને હણતાને
રુઠું જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી

એ વનસ્પતિકાયને હણે નહી, હણાવે નહી, હણતાને
રુઠું જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી,

એ વેદિયને હણે નહીં, હણાવે નહીં અને હણતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી ;
 એ ત્રેદિયને હણે નહીં, હણાવે નહીં અને હણતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી
 એ ચૌરિદિયને હણે નહીં, હણાવે નહીં અને હણતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી
 એ પંચેદિયને હણે નહીં, હણાવે નહીં અને હણતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી

ધીજા મૂપવાદ વિરમણ ઘટના જાગા

ઠગીશ થાય તે કહે ઠે

એ ક્રોધના આવેશથી અસત્ય બોલે નહીં, બોલાવે ન
 હી, બોલતાને રુઠું જાણે નહીં મન, વચન કાયાથી
 એ હાસ્યથી જુઠું બોલે નહીં, બોલાવે નહીં અને બોલ
 તાને રુઠું જાણે નહીં, વચન અને કાયાયે કરી
 એ જયથી જુઠું બોલે નહીં, બોલાવે નહીં, બોલતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી
 એ લોભથી જુઠું બોલે નહીં, બોલાવે નહીં, બોલતાને
 રુઠું જાણે નહીં મન, વચન અને કાયાયે કરી

ત્રીજા અદત્તાદાન વિરમણવ્રતના જાગા

ચોપન થાય તે કહેવે.

- ૧ અદ્વ્ય ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી અને કરતાને
 રુઝુ જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી
 ૨ ઘણી ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી અને કરતાને
 રુઝુ જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી
 ૩ ન્હાની ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી અને કરતાને
 રુઝુ જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી
 ૪ મહોટી ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી, અને કરતાને
 રુઝુ જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી
 ૫ સચિત્ત વસ્તુની ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી કર
 તાને રુઝુ જાણે નહી મન, વચન, કાયાયે કરી.
 ૬ અચિત્ત વસ્તુની ચોરી કરે નહી, કરાવે નહી, કર
 તાને રુઝુ જાણે નહી મન, વચન, કાયાયે કરી.

ચોથા મૈથુન વિરમણવ્રતના જાગા સત્તાવીશ
 થાય તે કહે વે.

- ૧ દેવતાની સ્ત્રીને જોગવે નહી, જોગવાવે નહી, જોગ
 વતાને રુઝુ જાણે નહી મન, વચન, કાયાયે કરી.
 ૨ મનુષ્યની સ્ત્રીને જોગવે નહી, જોગવાવે નહી અને
 જોગવતાને રુઝુ જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી.

૯ તિર્યંચની સ્ત્રીને જોગવેનહી, જોગવાવે નહી અને
જોગવતાને રુઠું જાણે નહી મન, વચન, કાયાથી
॥ પાંચમા પરિગ્રહ વિરમણવ્રતના જાગા ચો

પન થાય તે કહે છે

૯ અદ્ય પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવે નહી, અને રાખતા
ને રુઠું જાણે નહી મન, વચન, અને કાયાયે કરી.

૯ ઘણો પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવેનહી અને રાખતાને
રુઠું જાણે નહી મન, વચન અને કાયાયે કરી.

૯ ન્હાનો પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવે નહી, અને રાખ
તાને રુઠું જાણે નહી મન, વચન, અને કાયાથી.

૯ મહોટો પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવે નહી, અને રાખ
તાને રુઠું જાણે નહી મન, વચન, અને કાયાથી

૯ સચિત્ત વસ્તુનો પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવે નહી અને
રાખતાને રુઠું જાણેનહીમન, વચન, અને કાયાથી.

૯ અચિત્ત વસ્તુનો પરિગ્રહ રાખે નહી, રખાવે નહી અ
ને રાખતાને રુઠું જાણે નહી મન, વચન, વાક્યાથી.

॥ એમ ૯ પાંચે મહાવ્રતના મલો ૨૫૨ જાણા થયા.
૨૪ ચોવીશમે વીધે વ્રતના જાગાર્જગણપચ્ચાશ કહેઠે.

તિહા પ્રથમ એક કરણને એક યોગથી નવ જાગા થા

यत्ते कहे ठे १ मने करी करुं नही, २ वचने करी करुं नही, ३ कायाये करी करुं नही, ४ मने करी करावुं नही, ५ वचने करी करावुं नही, ६ कायाये करी करावुं नही, ७ मने करी अनुमोडुं नही, ८ वचने करी अनुमोडु नही, ९ कायाये करी अनुमोडुं नही

॥ हवे एक करणने वे योगथी नव ज्ञांगा थाय ते कहे ठे १ मने करी वचने करी करुं नही, २ मने करी कायाये करी करुं नही, ३ वचने करी कायाये करी करुं नही, ४ मने करी वचने करी करावु नही, ५ मने करी कायाये करी करावुं नही, ६ वचने करी कायाये करी करावुं नही, ७ मने करी वचने करी अनुमोडुं नही, ८ मने करी कायाये करी अनुमोडु नही, ९ वचने करी कायाये करी अनुमोडुं नही. ॥

हवे एक करणने त्रण योगथी त्रण ज्ञांगा थाय ते कहे ठे. १ मने वचने अने कायाये करी करुं नही, २ मने वचने अने कायाये करी करावु नही, ३ मने, वचने अने कायाये करी अनुमोडुं नही ॥

॥ हवे वे करण अने एक योगथी नव ज्ञांगा थाय ते कहे ठे १ मने करी करुं नही, करावुं नही, २ वचने करी करुं नही करावुं नही, ३ कायाये करी करुं नही

करावुं नहीं, ४ मने करी करु नहीं, अनुमोदुं नहीं ५ व-
चने करी करु नहीं अनुमोदुं नहीं, ६ कायाये करी
करुं नहीं अनुमोदुं नहीं, ७ मने करी करावुं नहीं अ-
नुमोदुं नहीं, ८ वचने करी करावुं नहीं अनुमोदुं न-
हीं, ९ कायाये करी करावुं नहीं अनुमोदुं नहीं ॥

॥ हवे वे करण अने वे योगथी नवजांगा थाय ते
कहे ठे १ करुं नहीं करावुं नहीं मने करी वचने कर
२ करुं नहीं करावुं नहीं मने करी कायाये करी ३ करुं
नहीं करावुं नहीं वचने करी कायाये करी ४ करुं
नहीं अनुमोदुं नहीं मने करी वचने करी, ५ करुं
नहीं अनुमोदुं नहीं मने करी कायाये करी ६ करुं
नहीं अनुमोदुं नहीं वचने करी कायाये करी ७ क
रावुं नहीं अनुमोदुं नहीं मने करी वचने करी ८ क
रावुं नहीं अनुमोदुं नहीं मने करी कायाये करी ९
करावुं नहीं अनुमोदुं नहीं वचने करी कायाये करी ॥

॥ हवे वे करण अने त्रण योगथी जागा त्रण थाय
ते कहे ठे १ करुं नहीं करावुं नहीं मने करी वचने क-
री कायाये करी, २ करुं नहीं अनुमोदुं नहीं मने
करी वचने करी कायाये करी, ३ करावुं नहीं अनु-
मोदुं नहीं मने करी वचने करी कायाये करी ॥

॥ हवे त्रण करण अने एक योगथी त्रण जांगा थाय ते कहे ठे १ करुं नही करावुं नही अनुमोडु नही मने करी, २ करुं नही करावुं नही अनुमोडुं नही वचने करी, ३ करुं नही करावुं नही अनुमोडु नही कायाये करी ॥

हवे त्रण करण अने वे योगथी त्रण जांगा थाय ते कहे ठे १ करुं नही करावुं नही अनुमोडुं नही मने करी, वचने करी, २ करुं नही करावुं नही अनुमोडु नही मने करी कायाये करी, ३ करुं नही करावुं नही अनुमोडुं नही वचने करी, कायाये करी ॥

॥ हवे त्रण करण अने त्रण योगथी एक जांगो थाय ते कहे ठे १ मने करी वचने करी कायाये करी करुं नही करावुं नही अनुमोडुं नही ॥

॥ सरवाळे एक करणने एक योगथी नव, एक करणने वे योगथी नव, एक करणने त्रण योगथी त्रण तथा वे करणने एक योगथी नव, वे करणने वे योगथी नव, वे करणने त्रण योगथी त्रण तथा त्रण करणने एक योगथी त्रण, त्रण करणने वे योगथी त्रण अने त्रण करणने त्रण योगथी एक एवं ४९ जांगा यया ॥

२५ पच्चीसमे बोले पाच चारित्रनां नाम कहे ठे १

સામાયિક ચારિત્ર, વીજો વેદોપસ્થાપનીય ચારિત્ર
ત્રીજો પરિહારવિશુદ્ધિ ચારિત્ર, ચોથો સૂદમ સંપરાય
ચારિત્ર અને પાંચમો યથારૂપાત ચારિત્ર એવ પાંચ ॥

૨૬ ટઢીશમે બોલે નૈગમનય, સંઘ્રહનય, વ્યવહાર
નય, રૂઝુસૂત્રનય, શબ્દનય, સમન્નિરૂદ્ધનય અને એવ
જૂતનય એ સાત નય જાણવા

૨૭ સત્તાવીશમે બોલે નામનિક્ષેપ, સ્થાપનાનિ
ક્ષેપ, દ્રવ્યનિક્ષેપ અને જ્ઞાનનિક્ષેપ એ ચાર નિક્ષેપો
જાણવા

અઠાવીશમે બોલે ઉપસમસમકિત, ક્ષાયોપશ-
સસમકિત, ક્ષાયિકસમકિત, શાસ્ત્રાદનસમકિત અને
વેદક સમકિત એ પાંચ સમકિત જાણવા, ॥

૨૮ ઊગણત્રીસમે બોલે શૃંગારરસ, વીરરસ, કરુ
ણા રસ, હાસ્યરસ, રૌદ્રરસ, જ્ઞયાનકરસ અદ્ભૂતરસ,
ધિજત્સરસ અને શાંતરસ એ નવરસ જાણવા ॥

૩૦ ત્રીસમે બોલે ૧ વરુનીર્પીપ, ૨ પીંપલનીર્પીપુ
૩ ઝંવરના ફલ, ૪ પીંપરીનીર્પીપુ, ૫ કઠુવરના ફલ
૬ મધુ, ૭ માલ્લણ, ૮ માસ, ૯ મદિરા, ૧૦ હિમ
૧૧ વિપ તે અફિણ, સોમલ પ્રમુખ, ૧૨ કરહા તે રો
ચક્ષુ ૧૩ સર્વ જાતની કાંચી માટી, ૧૪ રાત્રિજોજન,

(૧૯)

૧૫ બહુવીજ ફલ, ૧૬ અનંતકાય કંદમૂલ ફલ,
૧૭ વોનાનુ અથાણુ, ૧૮ કાચા ગોરસમાં કરેલા
વના, ૧૯ વેંગળ રીંગળા, ૨૦ જેનુ નામ ન જાણતા
હોઈયેં પણ અજાણ્યાં ફલ ફૂલ, ૨૧ તુલ્લફલ તે ચણી
બોર તથા કુશલી વસ્તુ અત્યંત કાચાં ફલ, તથા પી
લૂના પીચૂ પ્રમુખ ૨૨ ચલિત રસ તે સફેદું અન્ના
દિક જેનુ કાલ પૂરો થયાર્થી સ્વાદ વદ્વ્યું હોય, રસ
ચલિત થઈ ગયું હોય તે. ૨૩ વાવીશ અન્નદય વર્જીવા
તેના નામ જાણવા ॥

૨૧ એકત્રીશમે વોલે એક ડ્રવ્યાનુયોગ, બીજો ગણિ
તાનુયોગ, ત્રીજો ચરણકરણાનુયોગ અને ચોથો ધર્મ
કથાનુયોગ એ ચાર અનુયોગ જાણવા ॥

૨૨ વત્રીશમે વોલે એક દેવતત્ત્વ, બીજો ગુરુતત્ત્વ
અને ત્રીજો ધર્મતત્ત્વ એ ત્રણ તત્ત્વ જાણવાં ॥

૨૩ તેત્રીશમે વોલે કાલ, સ્વજાવ, નિયત, પૂર્વકૃત તે
કર્મ અને પુરુષકાર તે ન્યમ એ પાંચ સમવાય જાણવા.

૨૪ ચોત્રીશમે વોલે એક ક્રિયાવાદીના એકસો
અંશી જ્ઞેદ, બીજા અક્રિયાવાદીના ચોરાશી જ્ઞેદ, ત્રીજા
વિનયવાદીના વત્રીશ જ્ઞેદ અને ચોથા અજ્ઞાન વાદી
ના સપ્તસઠ જ્ઞેદ, છરીબે ચાર પ્રકારના પાલંકીનું જ્ઞે

तेना सर्व मलो त्रणशे ने त्रेसठ जेद श्रीसूयगगा
सूत्रयो जाणवा ॥

३५ पात्रारामे बोले श्रावकना एकवीश गुण कही
देखामे ते १ कुडमनि वालो न होय पण गनीर
होय, २ पाचेंद्रि स्पष्ट होय रूपवत होय एटले अं
गोपाग संपूरण होय, ३ सौम्यप्रकृति वालो होय,
स्वज्ञावे अपाप कर्म होय, ४ सर्वदा सदाचारी होय
माटे सर्व लोकने वल्लज होय, प्रशंसा करवा योग्य
होय, ५ सक्लिष्ट परिणामथी रहित होय, क्रूर चित्त
वालो न होय, ६ इह लोक परलोकना अपायथी
एटले कष्टथी बीहितो रहे तथा अपयशथी बीहितो
रहे, ७ अशठ होय परने ठगे नही, ८ दाक्षिण्यता
वालो होय परनी प्रार्थना जंग करे नही, ९ स्वकुला
दिकने लज्जावत होय अकार्य वर्जक होय, १० दया
वंत होय, ११ सौम्यदृष्टि वालो होय, १२ गुणी जी
वोनो परुपाति होय, १३ जलि धर्म कथानो उपदेश
करनार होय, १४ सुशीलादि एवा अनुकूल परिवार
युक्त होय, १५ उमा विचार वालो दीर्घदर्शि होय, १६
पक्षपात रहित पणे गुण दोष विशेषनो जाण होय,
१७ वृद्ध पुरुषो जे परिणत मतिवाला तेने सेवनारो

(२१)

तेनी अनुजाइयें चाँलनारो होय, १७ गुणाधिक पुरु
पनो विनय करनारो होय, १८ कस्या गुणनो जाण
होय, १९ निलोँजी थको पोतानो मेले परोपकार करे,
२० लब्धलक्ष तै धर्मानुष्ठान व्यवहारनो लक्ष जेने
प्राप्त थयो होय, २१ एकवीश गुण जेमा होय ते प्राणी
धर्मरूपरत्नपामवानी योग्यतावंत कहैवाय २२ एकवीश
गुण श्रावकना जाणवा ॥ इति पात्रीश बोल स ॥ ११ ॥

॥ अथ शीखामणना बोझ ॥

- १ कोइपण शुभकार्य करता विलंब न करवो
- २ मतलब विना लवारो न करवो,
- ३ ज्ञानी थइने गर्व करवो नही
- ४ वनता सुधी क्रमा अवश्य धारण करवो
- ५ घरनुं गुह्य कोइने कहैवुं नही,
- ६ स्त्री तथा पुत्रनी कुवात कोइने कहैवो नही.
- ७ मित्रथी काइपण अतर राखवो नही
- ८ कुमित्रनो विश्वास न करवो
- ९ प्रेम राखनारी स्त्रीनो पण विश्वास न करवो.
- १० कोइपण कार्य करवु ने विचारोने करवुं
- ११ मात, पिता, गुरु तथा महोटापुरुषनो विनय करवो
- १२ स्त्रीने गुह्यनी वात कहैवी नही.

(११)

- १३ पेट भरायाथी जोजननो संतोष न करवो,
- १४ विद्या जणवामां संतोष न करवो.
- १५ दान देतां अकलावु नही.
- १६ तपश्या करवामा पावुं हठवुं नही
- १७ ग्रहण करेली प्रतिज्ञा जंग करवी नही,
- १८ अन्यायथी अव्य उपार्जन करवुं नही.
- १९ शरीरनु बल विचास्या विना युद्ध करवुं नही.
- २० माठा कार्यथी निवर्त्तवु
- २१ दु खना समये धैर्य तजवु नही
- २२ बगलानी पेरे इजियो गोपवी राखवी
- २३ कुकुरानी पेठे प्रजाते सहुथी वहेलु उठवु
- २४ अंगथी प्रमाद दूर करवो
- २५ निद्रा चेतता करवी
- २६ चिं-वेलु कार्य पार पड्याविना कोइने कहेवुं नही
- २७ सासरे चाउराइ धारण करवो अने मुखाइ तजवो
- २८ गुण लेवामा प्रयत्न करवो
- २९ नीच नरथी पण उत्तम विद्या लेवी
- ३० सरखा साथे प्रीति करवी
- ३१ क्लेशने स्थानके मौनपणुं धारण करवुं
- ३२ महोटा साथे वैर करवुं नही

(३३)

- ३३ खेवरुदेवरुमां, जोजनमां, विद्याज्जणवामां, व्या
पारमा अने वैद्य आगल लाज करवी नही.
- ३४ क्लेशस्थानके उजुं रहेवुं नही.
- ३५ अग्नि, गुरु, ब्राह्मण, गाय, कुमारी अने शास्त्रना
पुस्तक पढलाने पग लगारुवा नही.
- ३६ घी, तेल, दही, दूध, प्रमुख उघारु मूकवा नही
- ३७ वैद्य, अग्निहोत्री, राजा, नदी, व्यापारी वाणीयो
ए पाच ज्या न होय त्या वसवुं नही.
- ३८ नीचथी विवाद करवो नही
- ३९ जे थकी जीवने जोखम थाय ते वनपण वर्जवु.
- ४० शत्रुनी उपर परा निर्दय थवुं नही
- ४१ मूर्ख, कायर, अजिमाती, अन्यायी, अने दुष्ट ए
टलाने स्वामी करवा नही
- ४२ मूर्खने हितोपदेश देवो नही,
- ४३ परस्त्रीने सर्वदा वर्जवी
- ४४ इंद्रियो सर्वथा वश राखवी
- ४५ मूर्ख मित्र करवो नही
- ४६ लोभीने अन्यथी वश करवो.
- ४७ ठती शक्तिये परनी आशा जग करवी-नही.
- ४८ गुण विना मात्र आरुंवरथी रीकवुं नही.

- ૪૯ રાજા રીકે તો પણ વિશ્વાસ કરવો નહીં.
 ૫૦ એક અકુર શિખવનારને પણ ગુરુ 'કરી માનવો.
 ૫૧ પાણી ગલીને તથા જોડને પીવું
 ૫૨ પ્રાણાતે પણ સત્ય ઘોલવું વર્જવું નહીં
 ૫૩ પોતાના અવગુણ શોધી કાઢામ્વા
 ૫૪ રાજાની સ્ત્રી, ગુરુની સ્ત્રી, મિત્રની સ્ત્રી, સાસુ
 અને પોતાની માતા એ પાંચ માતા જાણવી
 ૫૫ કાર્ય તથા સરકાર વિના કોઈને ઘેર જાવું નહીં
 ૫૬ વચનનું દારિદ્ર રાખવુંજ નહીં
 ૫૭ લેખણ, પુસ્તક અને છાંદ ત્રણ કોઈને આપવા નહીં
 ૫૮ આવક જોડને खરચ કરવો
 ૫૯ હરએક વિદ્યા મુલપાઠે રાખવી
 ૬૦ સ્વામી પ્રસન્ન થયે ગર્વિત થવું નહીં
 ૬૧ કરિયાણુ જોયા વગર હાથો મેલવડો નહીં.
 ૬૨ શત્રુ વાંધનાર તથા બ્રાહ્મણ પ્રમુખને ધીરવું નહીં
 ૬૩ નટ, વિટલેલ વેશ્યા, જુગારીને ઝંધાર આપવું નહીં
 ૬૪ ગુપ્ત ધન દેવું તો હોશીયારીથી પક્કા વદોષસ્તથી દેવું
 ૬૫ બે ચાર સાક્ષી રાખ્યા વિના ધન આપવું નહીં.
 ૬૬ ઝંધાર લાવેલું ધન મુદત પહેલાંજ આપવું
 ૬૭ ઘરમાં પૈસા ઠતા દેવું કરવું નહીં

(१५)

- ६८ देवुं होय तो ते आपवाना ऊचममां रद्देवुं.
 ६९ प्रीतिवत्त साथे प्राये लेवरु देवरु करवो नही.
 ७० चोरेखी वस्तु जो मफत मले तो पण लेवी नही
 ७१ छुराचारीने जागीदार करवो नही
 ७२ छांधण करवी नही
 ७३ खात्रीदारने किलीदार करवो
 ७४ आप्पुं लीधुं होय ते लखवामा आलश न करवो
 ७५ नवनवा गुमास्ता महेतां (वाणोतर) करवा नही.
 ७६ न्यातमा नम्रता राखवी.
 ७७ छीने मिष्ट वचनथी घोळाववी.
 ७८ शत्रुने पेटमां पेशी वश करवो
 ७९ मित्र पासे पण शाकी बिना थापण मूकवी नही
 ८० एकाद वे महोटानी उलखाण अवश्य करवी
 ८१ वनता सुधी कौशनी साकी जरवी नही.
 ८२ परदेशमां केफी वस्तु सेवन करवी नही
 ८३ उत्सव मूकी, गुरु अने पितानो अपमान करी.
 ठोकराने रोवरावी, हत्या करी, तैयार थयेह
 भोजन निजगी, रुदन साजली, मैथुन सेवी
 वामीट करी, समीप आवेलो पर्व अवगणी, द

(૨૬)

ધનો જોજન કરી એટલા વાના કરી આત્મહિ-
તેચ્છુએ પરદેશ જવું નહીં

૮૪ જે ઘરમા કોઈ માણસ ન હોય તે ઘરમા ન જવું.

૮૫ કારણ વિના પિતાના ડ્રવ્યની આશા ન કરવી

૮૬ પરદેશમા આરુંઘર ધારણ કરવો

૮૭ કોઈની વાત કોઈને કહેવી નહીં

૮૮ માતા પિતાની આજ્ઞા લોપવી નહીં.

૮૯ માતા પિતાની સેવા ચાકરી મન રાખી કરવી.

૯૦ ગુરુ અને માતા પિતાના દરરોજ પગે દાઢવા

૯૧ માતા પિતા આગલ જીતું બોલવું નહીં

૯૨ માતા પિતાના ધર્માદિના મનોરથ પૂરણ કરવા

૯૩ મહોટા જાણને પિતા સરિખો જાણવો

૯૪ જાણની હુર્દશા દૂર કરવી, કુમાર્ગથી નિવારવું

૯૫ રોગમા, દુષ્કાલમા, શત્રુના જયમા, અને રાજ્ય

હારમા એટલે સ્થાનકે જાણની સહાયતા કરવી

૯૬ કોઈપણ ઉત્તમ કાર્યમા જાણને જૂલવો નહીં

૯૭ નાટકકૌતુક ઘણા જનોમા સ્ત્રીને જોવા દેવા નહીં

૯૮ સ્ત્રીપાસે સારી રીતે સેવા કરાવવી

૯૯ સ્ત્રીને રાત્રે વાહેર જવા દેવી નહીં

૧૦૦ સ્ત્રી રીસાઈ હોય તો તરત મનાવી લેવી

- ૧૦૧ સ્ત્રીને ઘરના કામમાં ડ્રવ્ય આપી વર્તીવવી
 ૧૦૨ જન્મસવના દિવસે સગાંસંબંધી ખુશી જતાં નહીં.
 ૧૦૩ દુઃખપામતા એવા સગાંસંબંધીને સહાય કરવું
 ૧૦૪ સગા સાથે કદાપિ વિરોધ કરવો નહીં
 ૧૦૫ જે ઘરમાં એકલી સ્ત્રી હોય તે ઘરમાં જવું નહીં.
 ૧૦૬ ધર્મતા કામમાં સગાંને જોડવા.
 ૧૦૭ વગાસું સાતા, ઠીકના ઝમકારસાતાં અને હસતાં
 એટલે ઠેકાણે મુલ દાખલ નહીં
 ૧૦૮ મંથું તથા ચિતુ સુંવું નહીં.
 ૧૦૯ જમતા ઠીક આવેતો તરત પાણી પીવું.
 ૧૧૦ જાણે જાણે વીસાવ કરવો નહીં.
 ૧૧૧ જાણે જાણે પાણી પીવું નહીં
 ૧૧૨ સુતી વસતે ઠાતી પર હાથ રાખવો નહીં
 ૧૧૩ કન્યાસારાકુલમાઆપવી, દુલ્હીકુલમાંનઆપવી.
 ૧૧૪ કન્યાનું ડ્રવ્ય લેવું નહીં
 ૧૧૫ કન્યાનો વરકન્યાના વયથી વધારે વયનો કરવો
 ૧૧૬ રોગી, વૃદ્ધ, મૂર્ખ, દારિદ્રી, વૈરાગી, ક્રોધી અને
 ન્હાતી વયનો એટલાને કન્યા આપવી નહીં.
 ૧૧૭ મહોટો પુરુષ ઘેર આવે તો જાણ અહ સન્માન દેવું
 ૧૧૮ દોસ્તદારી મિત્રાચારી, પક્ષિતો સાથે રાખવી.

(१८)

- ११९ नवानवा शास्त्रवांचवानो अज्यास जाथु करवो.
 १२० कोइपण अथ जणता अधूरो भूकवो नही.
 १२१ पोताना मुखयी पोतानी प्रशंसा करवी नही.
 १२२ ठता पराक्रमे निरुद्यमी थवु नही
 १२३ कपटीना आभवरनो विद्वास न करवो
 १२४ गइ वस्तुनो शोक न करवो
 १२५ जत्रु होय तेना पण मरण समये समशाने जावु.
 १२६ शूरवीर थइने निर्वलने हु ए देवु नही
 १२७ अति कष्टे पण आत्मघात करवो नही.
 १२८ हास्य करता कोइनु मर्म प्रकाशवु नही
 १२९ हास्य करता कोइ उपर क्रोध
 १३० वे जण विचार करता होय त्या
 १३१ पंच नाकारो करे ते काम करवु
 १३२ माठु काम करी हर्ष पामवु नही
 १३३ तपस्या करी क्षमा धारण करन
 १३४ जणेलु शास्त्र नित्य प्रत्ये लन
 १३५ पुरुषे रात्रिये दर्पण जोत्रु नही
 १३६ सूनु, मैथुन निडा, २१२
 १३७ रोटलो आपवो पण उटलो
 १३८ सर्वनी साथे उल्लखाण

(३९)

१३९ जोजन करवाने एक प्रहर पूरण न थयो होय
एटलामां फरी जोजन करवु नही तेमज, जोज
न कख्या पठी वे प्रहर थाय के फरी जमी लेवु
परंतु वे प्रहरथी उपरांत चूरुयु रहेवुं नही.

१४० स्त्रीना वखाण तेना मरण पठी करवा

१४१ राजा, देव, अने गुरुनी पासे खाली हाथे जवुं नही

१४२ निर्लज स्त्री साथे हास्य न करवुं

१४३ शुज कार्यमां कालविलंब न करवो

१४४ तनूकेथी आवी तरत पाणी पीवु नही

१४५ अरु रात्रे उंचस्वरे गुह्यनी बातो कहेवी नही.

१४६ जोजननी वच्चे अने अंतमां जल पीवुं

१४७ अजीरण थाय तो एक वे टंक जोजन वर्जवुं.

१४८ हरपना समयमां शोकनी बात तजवी.

१४९ कोइ क्रोधना आवेशथी निष्ठुरवचन आपणने
आवी कहे तो पण न्याय मार्ग मूकवो नही.

१५० माता, पिता, गुरु, शेठ, स्वामी, अने राजा
एटलाना अवगुण बोलवा नही.

१५१ मूर्ख, दुष्ट, अनाचारी, मलीन, धर्मनी निंदा
करनारो, कुशीलीयो, लोप्ती अने चोर एटला
नो संग क्यारे पण करवो नही.

- १५२ अजाण्या माणसनी कीर्ति करवी नही.
 १५३ अजाण्या माणसने पोताना घरमां राखवु नही
 १५४ अजाण्या कुल साथे सगाइ करवी नही.
 १५५ अजाण्या माणसने चाकर राखवो नही
 १५६ पोताथी महोटा माणस उपर कोप न करवो
 १५७ महोटा माणस साथे वलेश करवो नही
 १५८ गुणवान माणस साथे वाद न करवो.
 १५९ दारिद्र आवे आगळी कमाइनीइछा राखे ते मूर्ख
 १६० पोताना गुणना वखाण करे, ते मूर्ख
 १६१ माथे देवु करीने धर्म करे, ते मूर्ख
 १६२ उधारे धन आपीने मागे नही, ते मूर्ख
 १६३ सज्जन साथे विरोध करे अने पारका लोक साथे
 प्रीति करे ते मूर्ख जाणवो.
 १६४ न्याय मार्गे धन उपार्जन करवुं
 १६५ देश विरुद्ध कार्य न करवु
 १६६ राजाना वेरीनी संगत न करवी
 १६७ घणा माणस साथे विरोध न करवो
 १६८ जला पमोत्तीनी पासे रद्देवुं
 १६९ पोतानो धर्म मूकवो नही.
 १७० पोताने आशरे रह्यो होय तेनुं हित करवुं.

१७१ खोटा लेख लिखवा नही.

१७२ देव गुरुने विषे जक्ति राखवी.

१७३ दीन अने अतिथिनी बनती सेवा करवी.

१७४ जे जाग्यमां हशे ते मलशे एवो ज़रोसो राखीने

उद्यम मूकी आपवो नही

१७५ चोरीनी वस्तु लेवी नही

१७६ सारी नरसी वस्तु जेली करी बेचवी नही

१७७ आपदानुं वर्जन करवा राजानो आश्रय लेवो.

१७८ तपस्वीने, कविने, वैद्यने, मर्मना जाणने, रसोद्
करनारने, मंत्रवादीने अने पोताना पूजनीकने
एटलाने कोपाववा नही.

१७९ नीचनी सेवा आचरवी नही

१८० विश्वासघात करवो नही.

१८१ सर्व वस्तुनो नाश थतो होय तोपण पोतानी
वाचा अवश्य पालवी.

१८२ धर्मशास्त्रना जाण पासे बेसवु.

१८३ कोइनी निंदा करवी नही.

१८४ मार्गे चालतां तंबोल न खावां.

१८५ तोपारी दांते करी जांगवी

